

Ένωση Πληροφορικών Ελλάδας
Τ.Θ. 13801
TK 10310, Αθήνα
<http://www.epe.org.gr>
e-mail: info@epe.org.gr
Τηλέφωνο/Fax: 211 7907675

Διοικητικό Συμβούλιο:
Κυριακός Δημήτρης (Πρόεδρος)
Γιάννης Κιομουρτζής (Αντιπρόεδρος)
Χάρης Γεωργίου (Γεν. Γραμμ.)
Φώτης Αλεξάκος (Ειδ. Γραμμ.)
Λένα Καπετανάκη (Ταμίας)

ΨΗΦΙΣΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

Παρέμβαση της ΕΠΕ στη δημόσια διαβούλευση για την αναθεώρηση του Συντάγματος

Αθήνα, 07-10-2017

Στη Γενική Συνέλευση της 7/10/2017 της Ένωσης Πληροφορικών Ελλάδας (ΕΠΕ) υπερψηφίστηκε ομόφωνα η παρακάτω παρέμβαση-πρόταση, στα πλαίσια της προπαρασκευαστικής εργασίας και της δημόσιας διαβούλευσης για την αναθεώρηση του Συντάγματος από τη Βουλή. Περιλαμβάνει συγκεκριμένες τροποποιήσεις και προσθήκες, ως επέκταση άρθρων του Συντάγματος, με διευκρινίσεις που θωρακίζουν δημόσια αγαθά και δικαιώματα των πολιτών σχετικά με την Πληροφορική Παιδεία, την πρόσβαση στα μέσα πληροφόρησης και ελεύθερης επικοινωνίας, καθώς και την προστασία των υποδομών, του απορρήτου και των προσωπικών δεδομένων των πολιτών.

Το Δεκέμβριο του 2016 με απόφαση του Πρωθυπουργού¹ συστάθηκε η Επιτροπή Διαλόγου για την Συνταγματική Αναθεώρηση². Σκοπός της είναι να οργανώσει τη δημόσια διαβούλευση και να καταγράψει τον προβληματισμό της Κοινωνίας Πολιτών αναφορικά με τα μείζονα διακυβεύματα της αναθεώρησης, η οποία θα πραγματοποιηθεί εν συνεχεία από τη Βουλή κατά τα προβλεπόμενα από το Σύνταγμα.

Εν όψει της δημόσιας αυτής διαβούλευσης, η οποία ολοκληρώνεται αυτή την περίοδο και θα αποτυπωθεί στην έκθεση της Επιτροπής Διαλόγου εντός των επόμενων μηνών, η Ένωση Πληροφορικών Ελλάδας (ΕΠΕ) έχει την υποχρέωση, εκπροσωπώντας τους πτυχιούχους Πληροφορικής της Γ/βάθμιας Εκπαίδευσης της χώρας, να δημοσιεύσει τις θέσεις της και να συμβάλει στο έργο της Επιτροπής.

- 1 ΦΕΚ 4116/Β/21-12-2016 – <https://is.gd/bXbGnW>
- 2 http://www.syntagma-dialogos.gov.gr/?page_id=17290

Ως επιστήμονες, επαγγελματίες, εκπαιδευτικοί στην Πληροφορική και ταυτόχρονα χρήστες των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), οφείλουμε να επισημάνουμε θέματα που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τον κλάδο μας, ειδικότερα σε ζητήματα που σχετίζονται με την Πληροφορική και τη χρήση ΤΠΕ για την πληροφόρηση, την έκφραση ιδεών, την προστασία της προσωπικότητας και την Παιδεία.

Σχετικά άρθρα, αποφάσεις και ψηφίσματα

Αξίζει κατ' αρχήν να εντοπιστούν τα άρθρα του σημερινού Συντάγματος³ που σχετίζονται με τα παραπάνω:

- ◆ Άρθρο 4 (Ισότητα των Ελλήνων)
- ◆ Άρθρο 5 (Ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, προσωπική ελευθερία)
- ◆ Άρθρο 5Α (Δικαίωμα στην πληροφόρηση)
 1. Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων.
 2. Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσής τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, τηρουμένων πάντοτε των εγγυήσεων των άρθρων 9, 9Α και 19.
- ◆ Άρθρο 9Α (Προστασία προσωπικών δεδομένων)
 1. Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει.
- ◆ Άρθρο 14 (Ελευθερία του Τύπου)
 1. Καθένας μπορεί να εκφράζει και να διαδίδει προφορικά, γραπτά και δια του τύπου τους στοχασμούς του τηρώντας τους νόμους του Κράτους.
 2. Ο τύπος είναι ελεύθερος. Η λογοκρισία και κάθε άλλο προληπτικό μέτρο απαγορεύονται.
 3. (...)
- ◆ Άρθρο 19 (Απόρρητο επιστολών, ανταπόκρισης & επικοινωνίας)
 1. Το απόρρητο των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε άλλο τρόπο είναι απόλυτα απαραβίαστο. Νόμος ορίζει τις εγγυήσεις

3 <http://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/>

υπό τις οποίες η δικαστική αρχή δεν δεσμεύεται από το απόρρητο για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων.

2. (...)

Επίσης, σχετική με τα παραπάνω είναι και η Σύμβαση 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης^{4,5} το 2006 για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στην Ε.Ε. Η ΕΠΕ έχει ήδη επισημάνει τη σημασία του ζητήματος αυτού με σχετικό δελτίου Τύπου⁶, με αφορμή τη φετινή Παγκόσμια Ημέρα Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (28η Ιανουαρίου).

Τον Ιούνιο του 2016 η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ επικύρωσε ομόφωνα με ψήφισμα⁷ (με κάποιες επιμέρους ενστάσεις από χώρες) τη δέσμευση της διεθνούς κοινότητας στην προστασία των παραπάνω ως βασικά αγαθά για όλους, ενώ ταυτόχρονα αναφέρεται για πρώτη φορά ρητά στην ανάγκη “προστασίας, προώθησης και άσκησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο διαδίκτυο”. Επιπλέον, καταδικάζει κάθε χώρα που σκόπιμα εμποδίζει στους πολίτες της την ελεύθερη πρόσβαση στο διαδίκτυο. Είχαν προηγηθεί σχετικά ψηφίσματα⁸, όμως είναι η πρώτη φορά που ο ΟΗΕ υιοθέτησε με τόσο σαφή και ξεκάθαρο τρόπο τη θέση ότι η πρόσβαση στο διαδίκτυο είναι αγαθό και ατομικό δικαίωμα ισοδύναμη με την ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης. Τη σημασία του πρόσφατου αυτού ψηφίσματος είχε επισημάνει τότε η ΕΠΕ με σχετικό δελτίο Τύπου⁹.

Οι θέσεις-προτάσεις της ΕΠΕ για το νέο Σύνταγμα

Με βάση τα παραπάνω η ΕΠΕ επισημαίνει τρεις άξονες εξαιρετικής σημασίας πάνω στους οποίους πρέπει να βασιστεί το πνεύμα και το γράμμα της αναθεώρησης του Συντάγματος. Συγκεκριμένα:

- 1. Πληροφορική Παιδεία:** Αναγνώριση ως βασικό συνταγματικό δικαίωμα κάθε πολίτη, ως μέρος της τυπικής αναφοράς στην υποχρέωση του κράτους για παροχή/πρόσβαση στη γενική Παιδεία. Η Πληροφορική Παιδεία δεν είναι απλά ένα ακόμα εκπαιδευτικό αντικείμενο του σχολικού προγράμματος. Αποτελεί τη βάση για τη δημιουργία ενεργών πολιτών και συμμετοχικής Δημοκρατίας.
- 2. Πρόσβαση στην πληροφορία:** Συνταγματική διασφάλιση της διάθεσης της πληροφορίας, σε πρωτογενή, πλήρη και ανοικτή μορφή, είτε πρόκειται για γνώση (Παιδεία) είτε για είδηση (πληροφόρηση), καθώς και διασφάλιση πρόσβασης σε

4 <http://www.coe.int/en/web/portal/28-january-data-protection-day-factsheet>

5 <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680078b37>

6 Δελτίο Τύπου ΕΠΕ (27/1/2017): “28η Ιανουαρίου – Παγκόσμια Ημέρα Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων” – <https://is.gd/5WN9KW>

7 UN Human Rights Council resolution for the “promotion, protection, and enjoyment of human rights on the internet” (A/HRC/32/L.20) – <https://is.gd/uTkz7f>

8 Βλ. σχετικά (ψηφίσματα ΟΗΕ): 20/8 @ 5 Jul 2012, 26/13 @ 26 Jun 2014, 12/16 @ 2 Oct 2009, 28/16 @ 24 Mar 2015, 23/2 @ 13 Jun 2013, 31/7 @ 23 Mar 2016, 68/167 @ 18 Dec 2013, 69/166 @ 18 Dec 2014, 70/184 @ 22 Dec 2015, 70/125 of 16 Dec 2015.

9 Δελτίο Τύπου ΕΠΕ (29/7/2016): “Ψήφισμα του ΟΗΕ για την ελευθερία πρόσβασης στο διαδίκτυο ως βασικό ανθρώπινο δικαίωμα” – <https://is.gd/j8qWG9>

αυτή για όλους τους πολίτες χωρίς καμία διάκριση, οικονομική, κοινωνική, πολιτική ή άλλη. Αυτό συμπεριλαμβάνει το δικαίωμα ελεύθερης και ισότιμης πρόσβασης στις τεχνολογίες και στα μέσα διάθεσης της πληροφορίας αυτής ως εξίσου βασικό κοινωνικό αγαθό, ισότιμο με την ελεύθερη και ισότιμη πρόσβαση σε μια δημόσια βιβλιοθήκη, σχολείο, Πανεπιστήμιο.

- 3. Προστασία ιδιωτικότητας και ασφάλειας:** Συνταγματική διασφάλιση της ιδιωτικότητας όπως προβλέπεται και τώρα στο Σύνταγμα, αλλά με ειδική αναφορά στην ψηφιακή πληροφορία και τα κάθε είδους προσωπικά δεδομένα (ψηφιακά και μη), στη μετάδοση και στη διαχείρισή τους, από φορείς και εξουσίες του κράτους και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως και από ιδιωτικούς φορείς και επιχειρήσεις. Επιπλέον, διασφάλιση της ίδιας υποχρέωσης του κράτους σε ό,τι αφορά την ασφάλεια γενικότερα (εμπιστευτικότητα, ακεραιότητα, έλεγχος πρόσβασης, ανθεκτικότητα/ανάκαμψη) τόσο σε σχέση με τα δεδομένα των πολιτών, όσο και τις υποδομές και τις υπηρεσίες του ίδιου του κράτους σε κάθε επίπεδο και επιμέρους τομέα (ενέργεια, άμυνα, μεταφορές, τηλεπικοινωνίες, Υγεία, κ.ο.κ.).

Στα πλαίσια του έργου της Επιτροπής Διαλόγου, οι παραπάνω προτάσεις μπορούν να ενσωματωθούν ή να επεκτείνονται, με κατάλληλη συνοπτική και περιεκτική διατύπωση, τα άρθρα που ήδη επισημάνθηκαν (4, 5, 5Α, 9Α, 14, 19), όπως αναφέρονται στο σημερινό Σύνταγμα με τις τελευταίες τροποποιήσεις του. Θεωρούμε ότι αποτελούν ζητήματα ζωτικής σημασίας για τη σημερινή κοινωνία και για τις επόμενες γενιές.

Ως επιστημονική και επαγγελματική Ένωση Πληροφορικών, αλλά και ως απλοί πολίτες, είμαστε στη διάθεση της Επιτροπής Διαλόγου, της Πολιτείας και της Βουλής των Ελλήνων για περαιτέρω συνεισφορά στο έργο της τροποποίησης του Συντάγματος.

Το Διοικητικό Συμβούλιο
της Ένωσης Πληροφορικών Ελλάδας

URL: <http://www.epe.org.gr> , <mailto:info@epe.org.gr>

